

Már megint részeg volt a pék

- Már megint részeg volt a pék - jelentette ki Erika, ahogy letette a kenyeret az asztalra.

Minden szombat reggel ugyanezzel kezdte. Ilyenkor friss kenyeret hozott Lászlónak, ami napokig kitartott az agglegény-háztartásban. A pék pedig a szóbeszéd szerint úgyszólván mindig részeg volt, korán kezdte a sütést, szinte még az éjszaka közepén, s mire kisütötte a malomkő forma kenyereket, csúnyán megégtek. A kifliket kitűnően készítette, a feltekert tésztarétegek, mint egy rétes, evésnél elváltak egymástól. Egyszer László kíváncsiságból maga is bement a pékségbe rendelés előtt. A régi faluközpontban volt a kis műhely. Már az utcáról meg lehetett érezni az illatokat. Odabenn meleg volt, és kovászszag, s a nagy kenyerek és gyönyörű kiflik mellett hímzéshez nyomott vásznakot is kínáltak árusításra. A pékműhely belsejéből kihallatszott egy férfi hangos füttyülése, a pult mögött egy barátságos nő szolgált ki.

László elnézően mosolygott Erikára, aki láthatóan félretette előző napi háborgását. Gyorsan előkészítették a rendelőt, kivették a szekrényből a fogókat, a fúrófejeket, az injekciós tűt, az asztalra került a napló. Minden második szombaton rendeltek, ilyenkor csak a legsürgősebb eseteket látták el, és az egész délelőtt abban a szokásos önámításban telt, hogy ha „vége jó, minden jó”.

Ezen a napon a szokásosnál is kevesebben érkeztek, Erika szerint az utolsó szüretelések és háztáji betakarítások miatt.

- Hiszen alig van néhány szőlős, Erika - csóválta fejét László.

- Más még összeszedi a kukoricát, mi meg például a répát. Életem végéig nem akarok több répát látni, az biztos!

Amikor az állomásnál járt legutóbb, László nem győzött csodálkozni azokon a fekete cukorrépa-hegyeken, melyek púpozva várták a sínek melletti rakodón, hogy felkerüljenek a vagonokra. „Ácsra viszik majd”, mesélte Erika, aki maga is felvállalt férjével egy jó darabot a téesz-földek egyikén.

László előre-hátra hintáztatta magát a görgős széken. Ha nem töltötte volna ki minden gondolatát Mártika, unatkozott volna, ám most még az újságra sem jutott figyelme. Egy idő után Erika meg is jegyezte:

- Doktor úr úgy ragyog, mint a Salamon töke. Gondolom, örül, hogy érkezik a barátnője.

Lászlót az indiszkréción, mint mindig, most is elevenjébe találta. Últében ki-egyenesedett, megköszöri torkát, és mogorván válaszolt:

- Tudom, hogy mindenki jobban ismeri itt Vásádon a magánéletemet, mint én magam, de ez esetben tévedésben vannak. Az a bizonyos Andi csupán ismerősöm. Régi ismerősöm.

- No, az se baj. Remélem, sikerül majd neki Mártit elfeledtetni magával. Az a lány nem érdemli meg magát.

László úgy döntött, inkább kivár, és nem kezd el egy olyan vitát, aminek nem lehet kielégítő vége. Erikának Mártika nem rokonszenves, ez nyilvánvaló, azt is feltételezte, hogy mindez a fiatal nő vonzó külseje miatt van. Az asszisztens előbb-utóbb majd beletörődik abba, ami László számára egy beteljesedő álom.

- Nem kellett volna már rég elmennie bevásárolni, Erika?

Remélte, hogy kérdésébe kellő szarkazmust és szigort vegyített.

Amikor magára maradt, egyre nyugtalanabbá tette mégis a tudat, hogy Andi miként viselkedik ebben az új környezetben. Ám még jobban kínozza a kérdés, hogyan tud majd vele szakítani. Talán roppant fájdalmat okoz a lánynak, az is lehet, hogy az botrányt rendez. Szorongva nézett a délután elé.

A busz némi késéssel érkezett. A sok leszálló között László alig ismert a lányra, pedig ahogy később végignézett rajta, nem sokat változott legutóbbi találkozásuk óta. Leszállt, valahogy kiverekedte magát a hangosan beszélgető utasok között, és feszült várakozással állt meg László előtt.

- Szia! Alig ismertelek meg - mondta mosolytalanul. Andi ritkán mutatta ki érzelmeit.

- Szia! Add a táskád!

László viszont megpróbált mosolyogni. Átvette a sporttáskát, és mint egy idegenvezető, gyorsan elmondta, mi mindent érdemes tudni a falunak e pontjáról.

- Az étteremben szoktam enni ebédet. Ez az út visz a két megyeszékhelyre.

- Tudom, onnan jöttem - morogta Andi, és elővett egy cigarettát. - Te, van tüzed?

László automatikusan gyújtott, majd folytatta:

- Arrafelé a régi faluközpont van, majd elgyalogolhatunk. Innen már látszik a Bakony, a falu szabályosan bebecsúszik, egyes udvarok már az erdővel határosak. Mindenütt, amerre csak mész, kiérsz az erdőbe. Ez egészen... varázslatos.

A lány arca semmit nem árult el, és Lászlóban lelohadt a lelkesedés. Azért néhány szóban mindig jelezte a látnivalókat. „Ez itt a temető.” „Ez itt az áramszolgáltatás”, amire Andi kurtán egy „látommal” válaszolt. „Ez a rendelóm”, mondta végül László, és átvezette a lányt az út másik oldalára, mert a páratlan oldalon nem épült járda.

- Jó nagy - állapította meg a lány, de László addigra belefáradt a tőmondatos beszélgetésbe, és egyszerűen bevezette a lányt a lakásba.

- Belül is örült nagy - jelentette ki a lány, ahogy körülnézett, s udvarias érdeklődéssel végigjárta a házat.

- Nekem túl nagy is. Elfáradtál? Mivel kínálhatlak meg?

- Megéheztem. Kár, hogy nem mentünk be abba az étterembe.

László kicsit félénken válaszolt:

- Vettem egy csomó mindent. Gondoltam, főzhetnénk kettőnknek.

Andi úgy nézett rá, mint aki meghibbant.

- Viccelsz?

- Nem. Nem viccelek. Kicsit elegendem van az éttermi kosztból.

- Mikor főztem én neked? Mondj akárcsak egy alkalmat!

Andi arca egészen megváltozott most a dühtől, de hamar összeszedte magát, és halkán felnevetett.

- Hamar elfelejtetted, milyen vagyok.

- Dehogy! - László beletúrt a hajába. - Ez csak egy rossz ötlet volt. Elnézést!

Felmentek az étterembe, végig szótlanul lépegettek egymás mellett. Ebéd alatt folytattak egy kis semmitmondó beszélgetést egymás hogyléte iránt faggatózva, de Andi soha nem nézett rá.

Pedig szép volt, ezt László megállapította, ahogy szeme néha megakadt a profilba fordított fejen. Andi úgy öltözködött most is, mint szokott, egy viseltes farmer, alaktalan bőrcipő és egy szeszínű dzseki volt rajta. Az étteremben levette kabátját, s alatta fekete pulóvert viselt. Haját mindig rövidre vágatta, de ez az ébenfekete keret csak jobban kiemelte arcának szépségét, nagy sötét szemét, vastag ajkait, karakteres, előreugró pofacsontját, szép vonalú orrát. Amikor két éve egy baráti társaságban bemutatták kettejüket egymásnak, ez a vad keletieség azonnal megtetszett neki, s csak később jött rá, hogy anyjára emlékezteti.

- Na és a nők? - fordult felé a lány. Jobb kezét, melyben cigaretta füstölgött, a szájához emelte, de végül a hüvelykujját kezdte el rágszálni.

- Mi van velük?

- Ne mondd, hogy nem érted a kérdést! Van-e már itt valami csini kis nő, egy asszisztens vagy egy titkárnőcske?

László pirulva válaszolt:

- Az asszisztensnőm kétgyerekes családanya. Idősebb nálam.

Andi nevetett, tüdeje mélyén valami belegurgulázott a nevetésbe.

- Nem kellene annyit szívnod - jegyezte meg László.

Ezen Andinak még nagyobb nevetethnékje támadt.

- Úgy szeretem, amikor ilyen bácsis vagy.

Mire az öreg pincér a palacsintával is kicsoszogott, László úgy érezte, kezdi elérni a feszültség határát.

- Mi újság a könyvtárban? - vetette oda a kérdést. Andi egy nagy könyvtárban dolgozott.

- Biztosan minden a legnagyobb rendben.

Olyan furcsán mondta ezt a lány, hogy nem lehetett annyiban hagyni.

- Ez meg most mit jelent?

- Mit jelentene? Otthagytam. Meguntam. Idáig voltam vele. Állandóan piszkáltak. Torkig voltam.

- Nem hagyhatsz csak úgy ott egy munkahelyet, mert unod a munkát.

Andi egyszerre komoly és indulatos lett.

- Nem a munkát unom. Megfojtott az a légkör, érted? Te is eljöttél, mit csodálkozol akkor? Most egy szakszervezeti fiókkönyvtárban vagyok. Páran dolgozunk. És élvezem.

- De mivel fojtottak meg? Az annyira jó hely volt.

- Neked, fiacskám, neked. Aki egyszer betette a lábad, aztán soha többet. Most lehalkította hangját, és egészen közel hajolt.

- Egész nap megfigyeltek. Tudod te, milyen nyomasztó az? És a kollégáim jelentéseket írtak rólam. Amikor fejmosásra berendeltek, az igazgatónő mindent tudott rólam, még azt is, hogy milyen színű bugyiban járok, meg hogy mit gondolok a tanácsköztársaságról.

- Miért, mit gondolsz a tanácsköztársaságról? - kérdezte gyanakodva László, mire Andi megvetően legyintett, és újra a nagy ablakok felé fordult. Kezében remegett a cigaretta, a férfi attól félt, a lány elsírja magát. Még soha nem látta őt sírni, de feldúltsága már önmagában véve szokatlan volt.

- Talán nem is hiszed, mennyire megértelek - dűnnyögte vontatottan.

Hallgattak, Andi melle sem emelkedett már szaporán. A konyha felől edényzörgés hallatszott, azon kívül csönd volt, átható csönd. Andi egyszerre felé fordult gyors ragadozópillantásával.

- Mire gondolsz?

Lászlót meghökkentette a kérdés.

- Arra, hogy szép vagy. Nagyon szép.

Andinak megrebbentek hosszú, fekete pillái, aztán újra visszamerevedett a kitarító ablaknézésbe. „Mint egy macska”, jutott eszébe Lászlónak.

- Miért, te mire gondolsz?

Andi rá se nézett, ahogy válaszolt.

- Arra, hogy te is nagyon jóképű vagy. Kár, hogy olyan vaskalapossá tett a falu.

László felhorkant, aztán szedelőzködni kezdett. Odakint locsogott az eső. Vigasztalanul, hidegen. Andi felhúzta a dzsekije csuklyáját, de László feje ázott. Inkább féltette azonban bőrkabátját, utálta, amikor a sok kinti használat megtörte az anyagot.

Odahaza szóttalanul nekilátott begyújtatni. Kicsit reszketett a hidegtől, mert a fáért ki kellett szaladnia a kamrához, de amikor ropogni kezdett a tűz, már maga az ismerős hang jót tett. Andi leguggolt a kályha ajtaja elé, és álmodozva figyelte, ahogy a fahasábok oldalát szikrázva megfogja a tűz, és apró csillagocskák táncolnak fölöttük. Arcán visszatükröződött a meleg fény, s Lászlónak eszébe jutott az a meghitt közelség, amely összekötötte őket.

- Na és mit olvastál mostanában? - hökkentette meg Andi az újabb kérdésével. Pedig valóban, az olvasási élmények volt leggyakoribb beszédtemájuk.

- Mostanában? Semmit.

Andi végignézett rajta, miközben megvetően elhúzta száját.

- Mi az, hogy semmit?

- Nem volt időm – hazudta.

- Ezek szerint azért nem láttam a lakásban könyveket, mert nem hoztál magaddal otthonról?

László konokul hallgatott.

- És nem is vettél újakat? Miért nem?

- Nem volt rá szükségem.

- De Kéky! Hát ez tragikus!

László összeresztette. Egészen elszokott ettől a rideg, pesties megszólítástól.

- Mi lenne ezen tragikus? Bocsáss meg, kopogtattak.

A szomszéd érkezett kék munkásruhában, többnapos borostával. Ilyenkor, szombat délután szokta elvinni a megmaradt száraz kenyereket, kifliket, hogy odaadja a disznainak.

- Jöjjön beljebb, Ernő! – invitálta László. Láta, hogy egy szalvétával letakart tányért is szorongat a férfi. Többnyire sohasem érkezett üres kézzel, vagy egy kis sütemény, vagy a háziasszony aznapi más remeklése került a tányérfára.

- Nem zavarkulodom, tudom, vendég van.

László elmosolyodott, Ernő legalább nem hazudott. Valószínűleg minden érdekelt „tudott” már a fogorvos látogatójáról.

- Jó napot! – szólalt meg a szobába vezető ajtóból Andi. Lustán nekidőlt a kezetnek, és leleplezetlen kíváncsisággal figyelte a szomszédot. Az érdeklődés nyilvánvalóan kölcsönös volt, mert Ernő toporogva azt motyogta:

- No jó, csak hogy ne vegyem el az álmukat. A feleség küldött ilyen mifelénk való ételt.

- Óh, Ernő, maguk ellátnak minden földi jóval – mondta László, miután minden alkalommal figyelmeztetnie kellett magát, nehogy a szokásos „nem kellett volna” fordulattal éljen. Az első alkalmak egyikén, amikor egy idősebb asszony egy doboz bonbonnal lepte meg, s ő rögtön azzal szerénykedett, hogy „nem kellett volna”, a néni komolyan rákérdezett, „már mért ne kellett volna”. Erika szerint nem illik ilyet mondani: bárki bármit hoz, meg kell köszönni, örülni kell, és kész. És soha nem szabad kiejteni a „nem kellett volna” típusú mondatokat.

Tehát most is sikerült kikerülnie a vészes kijelentést, és a kinyitható konyhai asztalnál megcsodálták, ma mit sütött Ernő felesége. Forgácsfánk volt, világos, hólyagosra süttött, rafinált csigákba hajlított tésztaféle, a hófehér porcukor minden ívén megtapadt.

- Azt a mindenit! – bukott ki Andiból az elismerés. – A maga felesége ilyen ügyes?

Ernő kidüllesztette a mellét, és szemében ravasz derű villant meg.

- Tud az még ennél különbet is.

- Ernő felesége egy nagyszerű asszony – jegyezte meg László, mire Andi pillantása elsötétült. – Megkínálhatom-e egy kis sörrel?

A szomszéd mosolygott.

- Tudja, doktor úr, én a sörre sose mondok nemet.

- Engemet nem kínálsz meg? - szólalt most meg Andi, mire a szomszéd megdörögölte az állát, hogy elrejtse vigyorát.

László kivett a kis hűtőből egy üveg sört, és töltött mindhármuknak, de ő maga nem nyúlt az italhoz, egyáltalán nem kívánta. Andi ivott, majd fesztelenül vett a forgácsfánkából, s amikor meglátta, milyen furcsán néz rá a szomszéd, bocsánatkérően megjegyezte:

- Ennek a kísértésnek igazán nem lehet ellenállni.

László faggatta Ernőt a napjukról, mivel foglalatoskodtak, mit csináltak, aztán alaposan kielemezték az esős időt, míg mindketten megállapodtak abban, hogy tipikusan őszi időjárás.

- Vinném most már a kenyeret, doktor úr - csapott végül Ernő a térdére, mire László besietett a kamrába. Előkészített már mindent, a szikkadt pékárut egy nejlonba tette, mellette odakészítette Ernő gyerekeinek az apró csokoládékat, Melbát, mert azt - tudta - szeretik.

Ernő szabadkozott a csokoládé miatt, de végül elfogadta, s nehézkesen elindult.

- Legközelebb jöjjön be, hogy megmérjem a vérnyomását! - mondta még búcsúzóul László, mert a szomszéd arcán csak úgy virult a rengeteg vörös és lila hajszálér. Rendszeresen mérte a vérnyomását, ami jellemzően magas volt, és győzködte, hogy vércukor-vizsgálatra is el kellene menni a laborba. Tudta, hogy ezt Ernő nem fogja megtenni, mert ahhoz egy nap szabadságot kellett volna kivennie, korán hajnalban indulni a városba, mert a vérvételt mindig kora reggel végezték, s az eredmény átvételére még egy újabb napot rá kellett volna szánnia. Megértette, hogy ezt akkor sem fogja megtenni, ha minden alkalommal kérleli. „Majd ha nem a lábamon jutok be”, morogta a szomszéd. László kikísérte őt, s amikor visszatért a lakásba, már nem találta Andit a konyhában. Körbement a helyiségeken, s végül a hálóban lelte meg. Feküdt az ágyon összekucorodva, mint aki fázik és elveszett.

- Nem érzed jól magad? - kérdezte László hidegben, mint gondolta.

- Nem jól vizsgáztam, mi? - Andi hangja egészen lepedékes volt, ilyennek még soha nem hallotta.

László beletürt a hajába, aztán csípőre tette kezét. Érezte, hogy szétrobban a feszültségtől.

- Nézd, az itteni emberekben furcsa sztereotípiák élnek a pesti nőkről. Az előbb az összes ilyen előítéletben megerősítetted Ernőt. Ez is egy teljesítmény. Gratulálok!

Andi dühödten felült, arca egészen eltorzult a méregtől és egy soha nem tapasztalt fájdalomtól.

- Miért, mit csináltam rosszul? Csak egyet mondjál!

- Kérlek! Akár többet is tudok rögtön. Slamposan megjelentél, rögtön nekiestél a sütinek, mint egy fegyelmetlen gyerek, úgy beszéltél amúgy, mint egy jampi: ergo, nem tudsz viselkedni, amikor elvárnák. Egy tanult nő nem neveletlen.

- Én ilyen vagyok. Na és? Ez is gond?
- Sört kértél!
- Ez is baj? - Andi szinte sikoltott. - Csak nektek szabad talán? Mi ez, középkor?
- Nem, ez egy falu. Itt nők nem isznak alkoholt, csak egészen különleges helyzetekben.
- De titokban igen, mi?
- Nem ez a kérdés, Andi! Egyszerűen nem szokás, hogy a férfiak szeme látára igyanak.
- Mert nem egyenrangúak?
- Jaj, Andi, ez nem emancipációs kérdés. Itt a nő még mindig egy nimbusz. Az anya és feleség magas piederstálján áll. Egy anya nem iszik, érted?
- Nem. Nem értem.
- Andi most elhalkult, és egészen magába roskadt.
- Ez valami rettenetes maradiság.
- Nevezheted, ahogy akarsz, attól itt még ezek a szabályok élnek.
- Meg lehet őket változtatni.
- Így nem. Akit nem tudnak elfogadni, az soha nem fog egy közösséget átformálni.
- De Kéky, ez téged semmire sem kötelez! Úgy értem, hazajössz és élhetünk megint normálisan. Néhanapján elmegyünk színházba, minden szombaton megnézünk egy művészfilmet, és halálra vásároljuk magunkat a könyvesboltban.
- László hátat fordított Andinak, nézett ki az ablakon, de nem látott semmit. Végül fásultan elhúzta a függönyöket. Andi suttogva hívta:
- Gyere, legalább melegíts meg egy kicsit! Bújjunk össze, úgy vágyom rád!
- László nem mozdult, Andi csak megfeszült hátát láthatta.
- Nem akarsz engemet?
- Nagyon szép vagy... és kedves... és tudom, hogy jó is vagy...
- De már nem akarsz.
- Nem arról van szó. Úgy érzem, már semmi közös nincs bennünk.
- Vissza kellene jönnöd Pestre, és akkor... megint jó lenne.
- Andi! Ne áltassuk magunkat!
- Ki az? Egy helyi kis tanítónő?
- Andi!
- Szóke? Hidrogénezett szóke?
- Fejezd be!
- László megperdült, egészen megvadult indulatában.
- Szóval szóke.
- Azt mondtam, fejezd be!
- Adj legalább egy cigit!
- László először nem is értette, Andinak meg kellett ismételnie a kérését.
- Menj ki a teraszra! Itt benn nem szoktam dohányozni - utasította őt a férfi.
- Ezt most komolyan mondtad?
- Igen, légy szíves menj ki a teraszra, ha cigizni akarsz!

Andi keserűen felnevetett.

- Tudod, mi a legnagyobb baj veled? Hogy olyan rettentő nyárspolgár lett belőled.

Feltápáskodott az ágyból, keresett egy cigarettát, és zokniban kiment a teraszra. László nagyot sóhajtott. Amikor a lány visszatért, határozottan kijelentette:

- Úgy döntöttem, hazamegyek.

László nem reagált, erre még hozzátette:

- Most.

- Nincs már ilyenkor buszod.

- Stoppolok.

- Még mit nem?! Holnap reggel hazamehetsz. Most szépen eszel valamit, és megnyugszol.

- Mit akarsz ezzel mondani, hogy „megnyugszol”? Azt állítod, hogy hisztérikus vagyok?

Az utolsó szavát már valóban hisztérikusan ejtette ki, és dühében megragadta László zakóját.

- Andi, ezt fejezd be, kérlek!

László egészen szelíden szólt, de a lány magából kikelve üvöltött.

- Miért fejezzem be? Miért? Mert neked úgy kényelmesebb? Azt hiszed, nekem nincsenek érzéseim? Mit gondolsz, miért jöttem el hozzád? Eszedbe se jutott, hogy esetleg szeretlek?

László döbbenten tűrte, hogy Andi zokogva boruljon a mellére, miközben öklével verte.

- Mi van abban a szökében, amit én nem tudok adni? Annyival okosabb, műveltebb, intelligensebb? Azt hittem, van benned annyi becsület és jóézés, hogy ne felejts el néhány hét alatt. De te egy szemét alak vagy, most már látom. Egy utolsó szemét, aljas alak vagy.

Az utolsó szavakat már alig lehetett érteni, zokogott László mellén, s ő gyámoltalanul ölelte a lányt, s lázasan gondolkodott, mivel is védhetné magát. Végül jobbnak látta, ha hallgat, s Andi megnyugodott, szipogva kihúzta magát az ölelésből.

- Bocsáss meg! Nem akartam úgy elragadtatni magam. Nincs egy papírzsepid?

- Andi, ne te kérj bocsánatot! Igazad van.

Andi bólintott, s elfogadta László óriási vászonkendőjét. Beletrombitált, s közben folytatta:

- Nem, nem. Nem is köteleztük el egymást soha. És ami azt illeti, én itt egy napot nem bírnék ki.

- Ugyan már! Csak meg kell tanulni alkalmazkodni. Amúgy nagyon kedves emberek élnek itt.

- Mint Ernő.

- Mint Ernő.

Andi szomorúan, de megnyugvással nevetett, majd újra elkomolyodott.

- Akkor inkább úgy mondom: nem szeretnék itt élni. Egy napot sem. Úgy-hogy tökéletesen megoldatlan lenne a helyzet. Te nem akarsz visszajönni Pestre, én nem vagyok hajlandó falun lakni. És alkalmazkodni.

Mindketten sóhajtottak, majd László egy csókot nyomott Andi fejére. A lány bólogatott, mintha szomorúan nyugtázta volna a ki nem mondott szavakat, melyek lezárják ezt a viszonyt.

László kiment a konyhába, hideg vacsorát pakolt a kis asztalra, vizet forralt teának, s hívta a lányt enni.

- Egészen elképesztő vagy - állapította meg Andi, amikor meglátta a terített asztalt.

- A pék megint részeg volt, túlsütötte a kenyeret - jegyezte meg erre László.

Csöndben ettek. A férfi rettenetesen fáradtnak érezte magát, a legszükségesebb szavakra sem jutott energiája, Andi meg étvágytalanul csipegetett, mint aki nincs is jelen teljes valójában.

Korai volt még lefeküdni, de azért megágyazott Andinak az egyszemélyes heverőn, magának meg a nappaliban a kályhától nem messze a földön. Lefürödtek, László révetegen nézett maga elé, míg várta, hogy a lány végezzen. Amikor eloltották a lámpát, László nyitva hagyta a két szoba közötti ajtót, hogy a meleg átmenjen a hálóba is, ahol nem volt fűtés. Egy ideig csönd volt, csak a kályhában durrogó fadarabokat lehetett hallani. Amikor Andi megszólalt a sötét-ségben, egészen vékony volt a hangja:

- Te, Laci, azért örülök, hogy megbeszéltük.

A férfi elmosolyodott, ő nem így képzelte el a dolgok helyes tisztázását, most mégis megnyugtatták a lány szavai.

- Én is örülök. Nem tudok hazudni neked, te annál többet érdemelsz.

- Aha. - Úgy hangzott most Andi, mint egy kisgyerek. - Nem is beszéltél arról, hogy veled mi van.

- Óh, Andi! Annyi minden történt az utóbbi időben, néha nem is tudom, mi nekem a szerepem. Tudod, pár napja, pontosabban szerda hajnalban meghalt valaki, majdhogynem a kezeim között.

- Ezt miért nem mesélted? Itt, a rendelésen?

- Nem, nem.

László pár szóban beszélt arról, mit történt a vadászon, majd miként szállították el a vadászt a mentőig.

- És most lelkifurdalásod van, mert nem mentetted meg.

Andi inkább kijelentette ezt, mint kérdezte.

- Nem. Nem igazán. Vagyis: nem *azért* érzem kellemetlenül magam. Azt az embert mai tudásom szerint nem lehetett megmenti. Ha lett volna hozzá bármi orvosi eszközöm, gyógyszerem, bármi, akkor se lehetett volna. Halálos sebeket kapott.

- Akkor mi bánt?

László sokáig gondolkodott, a kályhában éppen sercegett egy vékonyabb háncs, ahogy a lángok megkapaszkodtak benne.

- Igazságtalannak érzem... főként azt, hogy nincs felelős a halálért.

- Olyan nem lehet.

- Amikor kihallgattak...

- Te jó ég! Még ki is hallgattak?!

- Igen. Kihallgattak. És tudod... Úgy éreztem, én vagyok a legnagyobb bűnös.

Andi kiszállt az ágyból, és mezítláb átcsettogott a parketten Lászlóhoz. Leguggolt elé, és suttogva, de rendkívül felhevülten szólt:

- Ezt nem szabad! Gondolkozz egy kicsit! Te racionális ember vagy. Neked kell megmagyarázni, hogy ez milyen baromság? Nem látod, hogy éppen így akarnak meggyöngíteni?

- De ki, Andi és miért? Én nem vagyok olyan fontos ember, hogy érdekes legyenek a számukra. A nem tudom ki számára.

- Laci, ne csináld ezt! Ezeknek mindenki kell. Amíg meg nem kaparintanak, addig nem nyugszanak. És mit mondott a szőke barátnőd?

- Egyáltalán nem a barátnőm.

- Mit mondott?

László gondolkodott, és rájött, hogy fogalma sincs, mondott-e bármit Márta a vadász haláláról. Egyáltalán, azt sem tudta, mi a véleménye az esetről. Volt valami titokzatos köd minden szava mögött, egy hihetetlen talány volt számára az egész nő. Hirtelen nagyon vágyott utána, miközben hálás volt ezért a bizalmas barátságért, ami Andihoz kötötte, s most ismét a régi időkre emlékeztetett.

- Keveset beszélünk. Mondom, hogy nem barátnőm. Alig ismerem.

- Vonzó?

- Ő egészen más, mint te. Te vagy a legeredetibb nő, akivel találkoztam. Bocsánat, anyámon kívül.

Andi nevetett.

- Te selma.

A lány sóhajtott, aztán visszament a másik szobába. Az ócska ágy megnyirkordult alatta, amikor visszafeküdt.

Lassan elaludtak, László féléberen próbált pihenni, ám ideiglenes fekhelye egyre keményebbnek bizonyult. Már korán hajnalban felkelt, összetörte a fekvés. A tűz leégett, igyekezett nagyobb zaj nélkül újrarakni a kályhát. Aztán beült a fogorvosi székbe. A rendelőben dermesztő hideg volt, hiába esett kényelmes ülés a székben, amúgy tökéletesen riasztó volt itt üldögelni. Végül felvette kabátját, s járt egyet az udvarban.

Nyoma sem volt annak az eufóriának, amit pénteken érzett idekinn, s nem csak a fáradtság nyomasztotta. Úgy érezte, elárulta Andit, s vele együtt azt a világot, ahonnan jött. Miközben pedig gyözködte is magát, hogy ez egy nevetséges gondolat, nem tudott választ adni arra, hogy mindez valóban a helynek köszönhető? Ennyire meghatározza a hely, ahol él, azt, hogy mivé lesz? Vagy többről van szó? Megváltozott, s ez a változás benne volt önnön természetében? S végül mi ez? Kiüresedés? Bölcsesség? Szerelem?

Andi reggel szótlán és nyúzott volt. László erősködött, hogy egyen valamit, s erős kávé is készített. Amikor kitöltötte az apró presszós pohárba a fekete főzetet, eszébe jutott Mártika elbűvölt arckifejezése. Közben odakint újra neki-eredt az eső, Andi kedvetlenül húzta el a száját. De nem szólt, nem panaszkodott, olyan volt tekintete, mint aki már elbúcsúzott.

Odakint a szél a lábukhoz verte az esőt. Az ernyő sem segített sokat, a nyirkos hideg mindenüket átjárta. Amikor odaértek az étteremhez, László aggódva meg is jegyezte:

- Szerintem mégsem jó ötlet, hogy most elmész. Teljesen átfagyasz, mire ha-zaérsz.

- Mit aggódsz? Már úgy beszélsz, mint az öreganyám.

A férfi kimondottan hálás volt Andinak, hogy visszatért a vitriolos kedvéhez. Így talán kisebb lesz a teher elutazása után. Megérkezett a busz a több megyehatárral arrébb fekvő nagyvárosból. A sofőr kiszállt az utasokkal együtt, kiözönlöttek az étterembe, de a jármű ajtaja nyitva maradt.

- Nem ülsz fel addig?

Andi megrázta fejét, táskájának fülével babrált, mintha ki akarná venni László kezéből.

- Legalább ezt hagyd meg nekem! - szólt rá a férfi.

Hosszas várakozás után végre megindultak az utasok az étteremből, didegve rohantak fel a buszba. A sofőr intett Andinak, aki búcsú nélkül felszállt. László nyújtotta neki a táskát, s ő egy pillantásra visszanézett, de attól az egy szemvillantástól összeszorult a férfi szíve. A busz mellett kíséerte Andit, amíg az helyet nem talált, s be nem csusszant az ablak melletti ülésre. Egyet intett a lánynak, majd felberregett a motor. László hirtelen annyi mindent szeretett volna elmondani. Adósa maradt jónéhány vallomással. Megérdemelte volna, hogy megtudja, milyen nagyszerű teremtés. Meg kellett volna vele értetni, hogy szereti őt, még ha nem is azzal a szenvedéllyel, amit szerelemnek hívnak, inkább csöndesen, barátián. Mint a szeretett családtagokat, akik nélkül jól lehet boldogulni hónapok hosszában, de kell időnként a találkozás is, egyszerűen csak látni őket.

A busz egy darabig melegítette a motort, állt egy helyben, és fojtó gázokkal árasztotta el a környéket. Végül becsukódott az ajtó, és lassan, komótosan megindult. Andi szeme elkerekedett, még felemelte kezét, és mozdulatlanul tartotta. Talán így marad, ebben a mozdulatban, míg odaér Pestig, gondolta László.

Kiürült az étterem környéke, az eső továbbra is kitartóan öntözte a falut. László állt ugyanott még egy darabig, esernyőt tartó keze egészen átfagyott, s arra gondolt, megírja majd Andinak levélben mindazt, amit most elmulasztott. Az eső közben mosta a lankákat, a fű zöldje szinte világított üdeségében. A faros busz füstölve eltűnt a temető melletti domb mögött, s apránként szétoszlott az a sűrke köd, amit húzott maga után. A temető kerítése előtti elhanyagolt részen, a kaszálatlan fű telis-teli volt az ősz élénk színű virágaival, bíbor és bordó, aranysárga és meggypiros szirmok virítottak a térdig érő gyom között. László

elmosolyodott. Ez a részvétlen szépség, ami dacolt esővel, széllel, emberi keserűséggel és halállal, egyszerre volt kijózanító és csodálatra méltó.

Úgy döntött, nem megy még haza. Mit is csináljon egymagában, a szobái foglyaként vasárnap délelőtt? Elindult a gyógyszertár felé, de még le sem lépett a járdáról, megállt mellette egy koszos, szürke Trabant. Kinyílt az ajtó, és ráköszönt odabentről egy fiatalember. Az arcáról nem, de a köszöntéséről ráismert, amikor azt mondta:

- Jó reggelt adjon Isten, doktor úr!

- Lelkész úr! Rég nem láttam.

- Én is magát. Gondoltam, megkérdezem, hogy van?

László az esernyőt egyensúlyozva próbált minél jobban behajolni az anyósülés melletti ajtónál, mire a lelkész behívta:

- Ha van ideje, üljön be! Nekem ilyenkor a szokásos rohanás van. Megtartottam otthon az istentiszteletet, most már türelmetlenül várnak itt.

- Még szerencse, hogy van hozzá autó.

Elindultak, a lelkész nevetett, arca, ami máskor a szakálla miatt komolynak tűnt, most egészen kisiússá vált.

- Ez csak egy Trabant, nem autó. De valóban az Úr Isten kegyelme, hogy legalább ez van alattam. Régebben biciklivel kellett ezt az utat megtennem, télen meg meg kellett kérnem mindig a gondnokomat, hogy szekérral vagy szánnal hozzon át. Nem is kérdeztem, merre indult?

László tett egy bizonytalan kézmozdulatot.

- Teljesen céltalanul indultam el. Most tettem buszra a volt barátnőmet.

A lelkész egy átható pillantást vetett rá, aztán leállította a Trabantot. A templom ajtajában két fekete ruhás asszony állt a bejárati hullámpala alatt, mindketten valószerűtlenül öregnek látszottak.

- Ez nem túl vidáman hangzik - jegyezte meg a lelkész, és nyugodtan várt, amíg László elmondja a kikíváncozó szavakat. Hálás volt a figyelemért, még ha pillanatnyilag nem is tudta pontosan meghatározni, mi az a szomorúság és megkönnyebbülés elege, amit érez.

- Attól tartok, cserbenhagytam őt. Hogy becstelenség volt a részemről a szakítás. De mióta itt élek, egyszerűen nem tudom vele elképzelni az életemet.

A lelkész nem szólt, arcán nem tükröződött sem elítélés, se szájalom, ezért László felbátorodva folytatta:

- Megszerettem itt egy nőt... aki szelíd, egy angyali teremtés. Nem áltathattam Andit, hogy még van jövője a kapcsolatunknak.

A lelkész helyeslően bólintott. László sóhajtott, majd kimondta azt, amit önmaga számára eddig meg sem mert fogalmazni:

- Mégis fáj nagyon, mert Andi társam tudott lenni. Mártikát alig ismerem, csak azt tudom róla, hogy egy angyal. Elég ez vajon?

A lelkész nem válaszolt, de megértő, meleg mosollyal nyugtázta mindezt, s László ezért is hálás volt.

- Ne haragudjon, hogy traktálom a gondjaimmal. Már várják önt.

A lelkész elbiggyesztette ajkát, és elgondolkozva révedt szeme valahol az utca hosszába, a posta felé.

- Szívesen beszélgetnék önnel még ennél jóval többet, doktor úr - mondta aztán, továbbra is az utca felé irányítva tekintetét. Aztán, mint aki magához tért, újra elmosolyodott, egyenesen rá Lászlóra.

- Jöjjön be! Igaz, hogy - amit látja - nem sokan leszünk.

- Még soha nem voltam misén - vallotta be László.

- Azon ezúttal se lenne.

László értetlenkedését látva, nevetve magyarázta:

- Nálunk istentisztelet van.

A fogorvos már zavart bocsánatkérésbe fogott volna, de a lelkész rátette kezét az övére.

- Komolyan! Nem fáj.

Erre László is elmosolyodott.

- Egyszer benézek.

A lelkész tréfásan megfenyegette a mutatóujjával.

- Én is ezt fogom mondani, doktor úr! Egyszer még benézek.

László a kezét nyújtotta, a lelkész megszorította.

- Isten áldja meg magát!

László kinyomakodott az autóból, gyorsan kinyitotta esernyőjét, és becsukta az ajtót. A lelkész mutatta, hogy jobban kellene, erre erősen bevágta, és ezúttal valóban be is csukódott az ajtó. A lelkész egy aktatáskát tartott a feje fölé, másik keze tele volt, úgy szaladt a kis templom bejárata felé.

László maga is határozott léptekkel indult hazafelé. Megérezte a hideget. Az autóban úgy-ahogy átmelegedett, s most a kinti levegő azonnal át- meg átjárta. Egy kicsit dühös is volt magára, hogy hagyta magát elvitetni. A legokosabb lett volna a buszmegállótól azonnal hazafelé indulni. Még inkább nyugtalanította a gondolat, hogy jó páran látták a lelkésszel. Ki mit sző mindebből össze, az már csak a képzelet kérdése, s akkor újra kellemetlen faggatózások keresztüzében találhatja magát.

Mégse tudott haragudni a lelkészre. Magányosnak látta őt, s rádöbrent, hogy nagyon is közös módon köti össze őket a hivatásuk. Ő is, mint László, akkor találkozik az emberekkel, amikor azok már akkora nyomorúságban vannak, hogy segítségre szorulnak. Öregek, betegek, lelki nyomorékok. Hogy ne lenne magányos?

Eszébe jutottak a szemüveges furcsa szavai azon az estén, amikor a szarvaspörkölt mellett felöntöttek a garatra. A mélységből kiáltok hozzád. Valahogy így hangzott. Így visszatekintve egészen biztos volt benne, hogy az agronómus provokálta őt. Ahogy máskor is nézett rá, azzal a gúnyos félmosollyal a szája szegletében, mintha csak furkálna a gondolatai között. Egy gondolatragcsáló. Ezt egészen viccesnek találta. Egy kártevő, ami be akarja fészkelni magát az ember gondolatai közé. László elkomorult. Ha a gondolatai közé teljes egészében nem is sikerült, az érzelmei közé már egészen biztosan bevette magát, s most ott rág, mint a kétely. Mint a félelem. Mint a szégyen.